METSÄTALOUS

Metsälaista on keskusteltu vilkkaasti. Seuraavaksi meidän pitäisi keskustella siitä, miten metsien käyttöä voisi lisätä. **MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERI JARI KOSKINEN (KOK.)**

Tykyn katkomien puiden korjuu alkaa Lapissa

Tykky katkoi viime talvena kymmeniä tuhansia kuutioita ainespuuta Lapin eteläosissa ja Pohjois-Pohjanmaalla. Tuhoja esiintyy nyt myös alavilla mailla.

TORNIO
Etelä-Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan metsät ovat kärsineet paikoin ennätyksellisen pahoista lumituhoista viime talvena. Tykyn katkomien runkojen etsintä ja tuhojen kartoitus on parhaillaan käynnissä.

”Tykky runteli 10 000–15 000 kuutiometriä pelkästään Lounais-Lapissa. Vahingot lähentelevät puolta miljoonaa euroa”, laskee toiminnanjohtaja **Pekka Vähä** metsänhoitoyhdistys Länsi-Pohjasta.

”Tuhoja löytyy yhtä lailla muun muassa Tervolasta ja Ylitorniolta. Vahingot voidaan mitata kymmenissä tuhansissa kuutioissa”, kertoo johtaja **Jukka Aula** Pohjois-Suomen metsänomistajien liitosta.

”Pahin tuho miesmuistiin”
Vähä sanoo, että viime talvi oli pahin lumituhotalvi alueella hänen 30-vuotisen työuransa aikana.

”Pahin todettu vahinkotapaus on 55 hehtaarin täystuho, siinä on kyse jo kymmenistä tuhansista euroista.”

”Vastaavia lumituhoja en muista minäkään, 12 hehtaarin palstalta katkesi satoja runkoja. Parhaassa kasvussa olevaan metsään tuli tuhansien eurojen vahingot”, harmittelee metsänomistaja **Pentti Jussheikki** Tornion Könölästä.

Jussheikin männikkö istutettiin vuonna 1970. Kohteeseen on tulossa harvennushakkuu tämän kesän aikana.

”Tilanne on sikäli hyvä, että lumen katkomat rungot saadaan talteen harvennuksen yhteydessä.”

Pekka Vähä sanoo, että metsävakuutus on voimassa yllättävän monella länsilappilaisella metsätilalla. Mauri- ja Manta-myrskyt patistivat metsänomistajat aikanaan vakuutuskaupoille.

”Kun tukkia siirtyy kuiduksi, ja kuitua siirtyy hylkypuuksi, näiden erotus korvataan. Vakuutus korvaa myös ylimääräisen korjuutyön.”

Ötökät pian uhkana
Mikäli runkoja ei saada korjattua talteen kesän aikana, enää sen jälkeen niistä ei ole ainespuuksi. Hyönteistuholaki velvoittaa korjaamaan rungot pois metsästä kesäkuun loppuun mennessä. Lain noudattamista valvoo Suomen metsäkeskus.

”Katkenneet latvukset kelpaavat kuiduksi, tyvistä tulee pikkutukkia. Jos korjuu viivästyy kesän yli, rungot sinistyvät ja joutuvat hylkyyn.”

Tykyn katkomien runkojen koneellinen korjuu yleensä kannattamatonta, sillä vaurioituneita puita on harvassa.

”Kohteita on myös soiden takana, niihin ei päästä kesällä. Talousmetsiin tulee nyt lahopuuta, muutamasta kuutiosta jopa 10–15 kuutioon hehtaarille”, Vähä arvioi.

Tykkytuhoja esiintyy laajasti myös Rovaniemen eteläpuolella sekä Pohjois-Pohjanmaalla, etenkin Pudasjärven alueella.

KARI LINDHOLM

KARI LINDHOLM

”Tykyn katkomista tyvistä tulee pikkutukkia, latvuksista kuitua”, toteaa metsänomistaja Pentti Jussheikki Torniosta.

Jäätävä tihku syynä tykkyyn

ROVANIEMI
Lauhan syksyn sulana pitämältä Perämereltä tiivistyi ilmaan runsaasti kosteutta. Se jäätyi puihin poikkeuksellisesti myös alavilla rantamailla. Seurauksena olivat vaikeat lumituhot Etelä-Lapissa.

”Ilman kosteus aiheutti alijäähtyneen vesisateen, joka taas kuorrutti puut painavalla tykkytaakalla. Sitten tulivat lumisateet ja pakkaset”, sanoo Metsäntutkimuslaitoksen (Metla) erikoistutkija **Risto Jalkanen** Rovaniemeltä.

Jalkasen mukaan kuusiin voi kertyä lunta jopa sata kiloa pituusmetriä kohti. Esimerkiksi 15-metrisessä kuusessa lumitaakka voi olla jopa 1 500 kiloa.

”Mäntyyn kertyy vähemmän lunta, eikä männyn kestävyys ole kuusen veroinen. Siksi rungot katkeavat helposti.”

Tykky katkaisee varttuneen männyn useimmiten vihreän latvuksen alapuolelta. Vaurioituneesta rungosta tulee mainio lisääntymispaikka kaarnakuoriaisille.

”Kumartavat koivut suoristuvat, jos metsä on riittävän väljä. Tiheän riukumetsän hoikat koivut saattavat jäädä taivuksiin pysyvästi.”

Männyntaimi menettää tykyn takia usein koko latvakasvaimensa. Vaurioitunut latva saattaa myös jäädä kiinni runkoon.

”Uusi latvus rakentuu vaurioituneesta latvasta, tämä aiheuttaa siihen mutkaisuutta.”

Kuusella voi esiintyä lumituhojen takia jopa kymmenkunta ranganvaihtoa. Tykyn vaurioittamat kuusikot joutuvat lahovikojen takia usein hylkyyn.

”Lumituhojen välttämiseksi on parasta, että metsä harvennetaan riittävän väljään asentoon”,

KARI LINDHOLM

Metsälaki muuttuu sallivaksi

Eduskunta sai torstaina käsiteltäväkseen hallituksen esityksen uudeksi metsälaiksi. Se poistaa rajoituksia ja kasvattaa metsänomistajien valinnanvapautta.

”Metsälain muutos edistää nykyistä monipuolisempaa metsänhoitoa ja kannustaa metsänomistajia hoitamaan metsäomaisuuttaan nykyistä aktiivisemmin”, tiivisti lain esitellyt maa- ja metsätalousministeri **Jari Koskinen** (kok.).

Metsälaki on toiminut metsätalouden selkärankana pitkälle toista sataa vuotta. Vuoden 1886 metsälain tärkein tehtävä oli metsän uudistamisten varmistaminen. Viime vuosisadalle tultaessa metsälakia tiukennettiin, metsän hävittäminen ja vääränlaiset hakkuut kiellettiin.

Tavoitteiden toteutumisen varmistamiseksi metsänomistajien liikkumavara rajattiin hyvin ahtaaksi. Nykyinen metsälaki erilaisine metsän käyttöä kahlitsevine lakirajoineen on sekin kohtuullisen tiukka, ainakin ajan yleiseen henkeen verrattuna.

Käynnissä oleva uudistus laventaa metsänomistajien liikkumavaraa. Tehokasta puun tuotantoa harjoittavat metsänomistajat iloitsevat puuston ikään ja kokoon liittyvien uudistamisrajoitusten poistumisesta.

Metsän virkistyskäyttöä painottavat metsänomistajat voivat vastaavasti kokeilla vaihtoehtoisia menetelmiä, kuten jatkuvaa kasvatusta.

Uudistamisvelvoite laissa silti säilyy. Uutta on, että siihen tulee aikaraja. Etelässä 40 senttinen taimikko on saatava aikaiseksi 10 vuodessa ja maan pohjoisimmissa kolkissa 25 vuodessa.

Koskinen toivoo, että metsälain muutos pukkaa liikkeelle lisää puuta. Hän ei ole tyytyväinen metsän käyttöasteeseen, joka on viime vuosina jäänyt alle 80 prosenttiin.

”Metsälaista on keskusteltu vilkkaasti. Seuraavaksi meidän pitäisi keskustella siitä, miten metsien käyttöä voisi lisätä”, sanoi Koskinen.

JARMO PALOKALLIO

Erkki Tuomioja uskoo suomalaiseen metsäteollisuuteen

Ulkoministeri **Erkki Tuomioja** (sd.) uskoo edelleen suomalaisen metsäteollisuuden osaamiseen ja teknologiaan.

”Metsäteollisuuden tukeminen on myös maan hallituksen asia”, ministeri linjasi Paperiliiton liittokokouksen avajaisissa keskiviikkona. Hän ei halua, että työpaikat valuvat ulkomaille.

Paperiliiton puheenjohtaja **Petri Vanhala** peräänkuulutti yhtiöiden vastuuta metsäteollisuuden tulevaisuudesta. Hän kannusti yhtiöitä investoimaan Suomeen.

”Näyttäkää esimerkillänne, että luotatte omiin tuotteisiin, laitoksiinne ja ennen kaikkea henkilökuntaanne.”

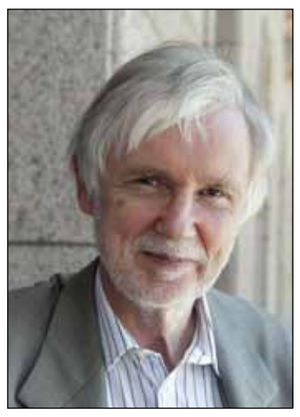

Ulkoministeri Erkki Tuomiojan mukaan metsäteollisuuden tukeminen on myös hallituksen asia.

”Yhteiskuntavastuu ymmärrettävä laajasti”
Tuomiojan mukaan yritysten yhteiskuntavastuun vaatimus on vahvistunut. Työntekijöiden hyvinvoinnista ja työpaikkojen vakaudesta huolehtiminen kuuluu edelleen suomalaisen metsäteollisuuden tehtäviin.

”On tärkeää löytää sellainen yhteinen tie, joka huomioi yritysten lyhyen tähtäimen kannattavuuden rinnalla myös laajasti ymmärretyn yhteiskuntavastuun”, Tuomioja totesi puheenvuorossaan.

Yhteiskuntavastuu, yhdessä sopiminen ja pitkäjänteisyys tuottavat yrityksille pitkän tähtäimen hyötyjä.

Kansainvälisesti toimivien yritysten investoinnit ulkomaille eivät saisi tapahtua kotimaisen tuotantokapasiteetin ja työpaikkojen kustannuksella.

Erkki Tuomioja ja Petri Vanhala puhuivat Paperiliiton 21. liittokokouksen avajaisissa keskiviikkona. Liittokokous järjestetään Helsingissä 12.–14.6.

EMILIA PALOJÄRVI

Kirjanpainajat iskevät voimalla

Kirjanpainajahyönteisten määrä on noussut hälyttäväksi Etelä- ja Keski-Suomessa. Odotettavissa on tuhoalojen kasvu, mikä tietää metsänomistajille huomattavia taloudellisia menetyksiä.

Alkukesän säät ovat olleet kirjanpainajan parveilun kannalta erittäin otollisia. Metsäntutkimuslaitoksen (Metla) ja Suomen metsäkeskuksen seurantapyynneissä saadut saaliit osoittavat kannan olevan laajoilla alueilla niin suuri, että vaarana on kirjanpainajien iskeytyminen eläviin kuusiin.

Metsänomistajia kehotetaan tarkastamaan kuusimetsänsä erityisesti riskialttiilla paikoilla sekä estämään kirjanpainajatuhojen leviäminen ympäristöön.

Altteimpia tuhoille ovat vanhat kuusikot, erityisesti lämpimät metsänreunat ja kuivien kasvupaikkojen metsiköt. Myös alueet, joiden lähistöllä on ollut kirjanpainajan kuivattamia kuusia tai korjaamatta jääneitä tuulenkaatoja, ovat riskikohteita.

Kirjanpainajan iskeytymän tunnistaa hienosta ruskeasta purusta rungon tyvellä tai pinnalla pienten reikien ympärillä. Latvuksen kunto ei tuhoa paljasta – aivan vihreä ja vireän näköinen kuusi voi olla kirjanpainajan valtaama.

Kirjanpainajan valtaamat puut on kaadettava ja kuorittava tai kuljetettava pois metsästä, mikäli niitä on vähintään 20 runkoa.

Mikäli kaarnakuoriaisten vaivaamien kuusien määrä ylittää hakkuuvelvoitteen, tuhojen leviämisen estämiseksi kannattaa hakata koko vanha kuusimetsikkö kerralla. Jo kuolleet kuuset kannattaa jättää paikalleen, koska valtaosa kirjanpainajista on jo poistunut puista ja niissä voi elää kirjanpainajien luontaisia vihollisia ja kilpailijoita.

Kirjanpainajat iskevät ensin huonokuntoisiin puihin.

Laki metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta määrää, että edellisen syyskuun alun ja toukokuun lopun välisenä aikana kaadettu vähintään kuitupuun mitat täyttävä mäntypuutavara on kuljetettava pois metsävarastoista heinäkuun 1. päivään mennessä ja kuusipuutavara viimeistään kuukautta myöhemmin.

Lämpimän kevään vuoksi myös kuusipuutavaran poistoa on perusteltua aikaistaa. Tuhojen leviämisestä saattaa metsänomistajalle seurata korvausvelvollisuus.

MT

Metsätalouden tulos jäi 80 euroon hehtaarilta

Metsätalouden tulos jäi viime vuonna 80 euroon hehtaarilta. Alkuvuoden perusteella tästä vuodesta on tulossa aiempaa parempi.

Viime vuonna metsänomistien yhteenlaskettu tulos oli 1,1 miljardia euroa. Pudotusta edellisvuodesta tuli 110 miljoonaa euroa.

Edellisten vuosien keskiarvosta tulos jäi viidenneksen.

Metsäntutkimuslaitoksen mukaan tulos pieneni kaikilta osiltaan.

Kantorahatulot putosivat kymmeneksen ja valtion maksamat tuet 6 prosentilla. Kustannukset nousivat vastaavasti viidellä prosentilla.

Yksityismetsätalouden tulos 1995–2012

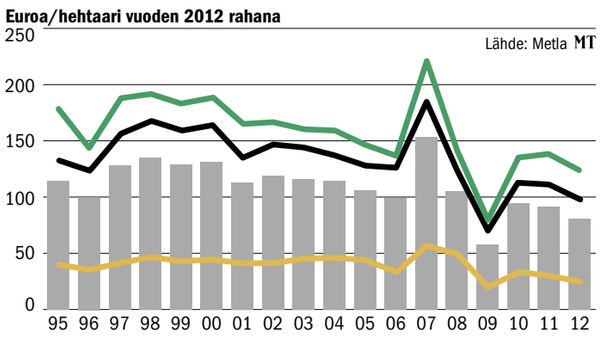

Viime vuosi erityisen laiha
Tätä alhaisemmaksi metsätalouden reaalinen tulos on jäänyt 1990 luvun alun lamavuosien jälkeen vain vuonna 2009.

Toisaalta metsätalouden tuloskehitys on ollut kaikkineen alavireinen viimeiset vuodet. Viimeisen kymmenen vuoden aikana tulos on kasvanut vain korkeasuhdanteen huipulla vuonna 2007 ja sen jälkeisestä taantumasta noustessa vuonna 2010.

Maakunnissa suuret erot
Metsätalouden tuloksessa maakunnalliset erot olivat jälleen suoria. Suuralueittain hehtaarikohtainen liiketulos oli suurin Itä-Suomessa, 125 euroa.

Länsi-Suomessa tulos putosi 99 euroon.

Eniten tulos heikkeni Pohjois-Suomessa, missä se putosi lähes viidenneksellä 25 euroon hehtaarilta.

Vanhojen metsäkeskusten alueista eniten tulosta tekivät jälleen kerran eteläsavolaiset metsänomistajat.

Heidän metsätalouden liiketuloksensa oli 152 miljoonaa euroa.

Lounaassa paljon myrskypuita
Manner-Suomen alueella tulos kasvoi vain Lounais-Suomessa, missä myrskypuiden korjuu lisäsi hakkuumääriä.

Kansallinen metsäohjelman tavoitteena on nostaa yksityismetsien liiketulos vähintään 110 euroon hehtaarilta. Metlan mukaan se on osoittautunut kovaksi haasteeksi.

Metsäveromuutoksen siirtymäkaudella 1993–2005 tavoitteesta jäätiin keskimäärin 5 prosenttia. Sen jälkeen, vuosina 2006–2012 ero repesi keskimäärin 17 prosenttiin.

Viime vuonna tavoitteesta jäätiin jo lähes kolmannes.

Tänä vuonna puukauppa on käynyt selvästi viimevuotista vilkkaammin. Alkuvuoden aikana metsänomistajat ovat myyneet puuta noin 13 prosenttia aiempaa enemmän.

Myös kantohinnat ovat vahvistuneet noin viidellä prosentilla, joten alkuvuoden perusteella metsätalouden tulos näyttäisi kääntyvän tänä vuonna nousuun.

JARMO PALOKALLIO

JAANA KANKAANPÄÄ

Parhaan tuloksen tekivät eteläsavolaiset metsänomistajat.